

نامه به سردبیر

مراقبت های لازم در برخورد با بیماران مشکوک به هاری در بخش اورژانس

محمد درویشی^۱، بهنام شوکتی^۲، ابراهیم کریمی^{۳*}

۱. مرکز تحقیقات بیماریهای عفونی و گرمسیری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران.

۲. دفتر تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی آجا، دانشکده پرستاری، تهران، ایران.

۳. بخش اورژانس، بیمارستان بعثت، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: ابراهیم کریمی؛ تهران، بلوار هجرت، خیابان افسریه، بیمارستان بعثت، بخش اورژانس. تلفن: ۰۲۱۳۹۹۵۴۰۰؛ پست الکترونیک: ebrahimkarimi86@gmail.com

تاریخ دریافت: آذر ۱۳۹۵

تاریخ پذیرش: بهمن ۱۳۹۵

اگر قبلاً واکسینه نشده اند، یک دوره کامل واکسن پس از مواجهه دریافت نمایند. جسد بیمار فوت شده از بیماری هاری نباید به طور معمول کفن و دفن شود. بلکه باید جسد را پس از ضد عفونی، در یک قطعه بزرگ نایلون ضخیم غیر قابل نفوذ، پس از پاشیدن پودرهای ضد عفونی کننده، پیچیده و به صورت بسته بندی دفن بهداشتی نمایند (۵). بنابراین توصیه می شود در صورت فوت بیماری با تشخیص هاری، علاوه بر رعایت موارد فوق، مسئولان آرامستانها و قبرستان ها نیز در خصوص خاکسپاری این قربانیان آگاه و مطلع گردند.

سهم نویسندگان:

تمامی نویسندگان معیارهای استاندارد نویسندگی بر اساس پیشنهادات کمیته بین المللی ناشران مجلات پزشکی را دارا بودند.

تضاد منافع:

بدینوسیله نویسنده تصریح می نمایند که هیچ گونه تضاد منافی درخصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

منابع مالی:

هیچ گونه کمک مالی جهت انجام پژوهش حاضر دریافت نگردیده است.

منابع:

1. Rabies: World Health Organization; 2016 [Available from: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs099/en/>].
2. Rabies, Epidemiology and burden of disease: World Health Organization; 2017 [Available from: <http://www.who.int/rabies/epidemiology/en/>].
3. AC J. Rabies and Other Rhabdovirus Infections. In: Kasper DL FAS, Hauser S L, et al, editor. Harrison's principles of Internal Medicine. 19 ed. New Yourk, USA: Mc Graw Hill Education.
4. Sadeghi M, Bayani M, Montazeri M. Early Death from Rabies Despite of Receiving Immunoglobulin and Vaccine. Iranian Journal of Emergency Medicine. 2015;2(2):102-4.
5. Ahmadi Hamid Reza BH, Mohammadpoor Latifeh. RABIES. Medical Journal of Tabriz University of Medical Sciences. 2012;33(6):101-2.

بیماری هاری یکی از قدیمی ترین و خطرناک ترین بیماریهایی است که در متون پزشکی از آن نام برده شده است. این بیماری در بیشتر از ۱۵۰ کشور دنیا به جز قطب جنوب گزارش گردیده است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۵ در حدود ۹۹ درصد موارد بیماری، ناشی از گاز گرفتگی توسط سگ هار می باشد و بیش از ۹۵ درصد موارد مرگ انسان ها در پی هاری در آسیا و سپس آفریقا رخ داده است (۱). بیشترین موارد مرگ انسانی ناشی از هاری در کشور هند رخ می دهد. در مورد آسیای مرکزی و خاورمیانه اطلاعات اندکی در دسترس است و بررسی بیشتری را می طلبد (۲). با توجه به ماهیت کشنده بیماری و این نکته که تاکنون فقط هفت نفر از این بیماری جان سالم بدر برده اند (۳) و جایگاه جغرافیایی ایران، توجه بیشتر به این بیماری حائز اهمیتی بیش از پیش می باشد. در مقاله گزارش موردی که توسط آقای دکتر صادقی و همکاران در آن مجله طب اورژانس ایران به چاپ رسیده است، فرم کلاسیک بیماری که نوع شایع هاری می باشد، شرح داده شده که علیرغم دریافت ایمونوگلوبولین و انجام واکسیناسیون پس از مواجهه و اقدامات درمانی مورد نیاز، متأسفانه بیمار فوت شده است (۴). آنچه از نظر اینجانبان در خصوص بیمار فوق مطرح می باشد، بررسی و اطلاع رسانی در مورد اقدامات پرستاری و نحوه تدفین و خاکسپاری قربانی مذکور می باشد. از نظر تئوری انتقال بیماری از انسان به انسان و در پی مواجهه با بزاق و ترشحات فرد بیمار با مخاط یا زخم های باز پوستی امکان پذیر است، هر چند که تاکنون مورد قطعی و ثابت شده آن گزارش نشده است. با توجه به این نکته، لازم است افرادی که از بیماران مشکوک به هاری مراقبت می کنند، بر علیه بیماری واکسینه شوند. لذا تربیت و آموزش کادر درمانی ویژه ای جهت مراقبت از این بیماران، همانند آنفلوآنزا و تب های خونریزی دهنده ویروسی و ... ضروری به نظر می رسد. همچنین افراد در معرض تماس بایستی در تمام مدت تماس از ماسک، دستکش، گان و عینک استفاده کنند. علاوه بر این، با عنایت به ماهیت تقریباً کشنده بیماری، ضرورت دارد که تمامی افراد مواجهه یافته با بیمار هار که تماس مخاطی داشته یا در معرض تماس با بزاق و ترشحات دهان بیمار قرار گرفته اند، بخصوص اگر دارای زخم باز یا ترک خوردگی در دست و پا باشند،

Letter to Editor

Necessary Care When Facing Patients with Suspected Rabies in Emergency Department

Mohammad Darvishi¹, Behnam Shokati², Ebrahim Karimi^{3*}

1. Tropical and Infectious Disease Research Center, AJA University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2. AJA University of Medical Sciences Research Office, Faculty of Nursing, Tehran, Iran.

3. Emergency Department, Be'sat Hospital, AJA University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

***Corresponding author:** Ebrahim Karimi; Emergency Department, Be'sat Hospital, Afsarieh Street, Hejrat Boulevard, Tehran, Iran.
Tel: +982139954000; Email: ebrahimkarimi86@gmail.com

Abstract

Rabies is one of the most ancient and dangerous diseases that have been introduced in medical texts. This disease has been reported in more than 150 countries around the world except for the South Pole. According to a report by world health organization (WHO) in 2015 about 99% of rabies cases are due to being bitten by a rabid dog and more than 95% of mortalities in humans following rabies have occurred in Asia followed by Africa. Most cases of human deaths due to rabies occur in India. There is little data available regarding Central Asia and Middle East and more studies are needed. Considering the deadly nature of this disease and noting that only 7 individuals have survived this illness until now as well as Iran's geographical location, the importance of paying more attention to this disease is recognized even more. In a case report by Dr. Sadeghi et al. that has been published in Iranian Journal of Emergency Medicine, the furious form of the disease, which is the common type of rabies, has been introduced. In the end, the patient sadly died despite receiving immunoglobulin, being vaccinated after being exposed, and taking necessary treatment measures. What should be noted regarding the mentioned patient in our opinion is evaluating and giving information regarding nursing and burial process of the victim. Theoretically, the disease can be transmitted from one human to another in case of saliva and other secretions of the patient coming into contact with mucosa or open wounds of another, yet a definite and proved case of this has not been reported yet. Considering this point, people who take care of patients with suspected rabies should be vaccinated against the disease. Therefore, educating and training a special medical group for taking care of these patients like influenza and viral hemorrhagic fevers and etc seems necessary. Additionally, exposed individuals should use mask, gloves, gown and glasses throughout the time of exposure. Moreover, considering the deadly nature of the disease, all the individuals exposed to the mucosa, saliva, or other mouth secretions of the rabies patient should receive a complete set of vaccine after exposure if they have not been vaccinated before; especially if they have an open wound or cracks in their hand and foot. The corpse of the patient dying from rabies should not be buried conventionally. The corpse should be disinfected and then wrapped in a thick impenetrable piece of nylon after spraying disinfectant powder and then sanitarily buried as a package. Therefore, if a patient dies of rabies, in addition to taking the aforementioned measures, it is suggested to inform the authorities of cemeteries regarding the burial of these victims.